

Декларација од Загреб, 6 мај 2020 година

Ние, водачите на Европската унија (ЕУ) и нејзините држави членки, во консултација со водачите од Западниот Балкан и во присуство на регионални и меѓународни учесници, денес одново ја изразуваме нашата цврста солидарност со нашите партнери во контекстот на кризата со коронавирусот. Во овие времиња без преседан, ги донесовме следниве заклучоци:

1. Потсетувајќи на состаноците на врвот од 2000 г. во Загреб, 2003 г. во Солун и 2018 г. во Софија, ЕУ уште еднаш ја потврдува својата **недвосмислена поддршка за европската перспектива на Западниот Балкан**. Партнерите од Западниот Балкан одново ја истакнаа својата посветеност на европската перспектива како свој одлучен стратегиски избор. Веродостојноста на оваа посветеност зависи исто така и од јасната јавна комуникација и спроведувањето на неопходните реформи.
2. Размерите на кризата со коронавирусот бараат од нас **единство и солидарност**. ЕУ стои рамо до рамо со своите партнери од Западниот Балкан и е и понатаму посветена активно да ги поддржува нивните напори во борбата со избивањето на коронавирусот и неговите влијанија врз општествата и економиите.
3. ЕУ и Западниот Балкан се борат заедно против коронавирусот и неговите последици. ЕУ многу брзо мобилизира **пакет од над 3,3 милијарди евра во корист на Западниот Балкан**, како што се наведува во комуникацијата на Комисијата од 29 април „Поддршка за Западниот Балкан во борбата со КОВИД-19 и за закрепнување по пандемијата“. Тоа вклучува **непосредна поддршка за здравствениот сектор**, поконкретно преку обезбедување на основна опрема за спасување живот и значајна **поддршка за потребите на социјалното и економското закрепнување** на нашите партнери, како што и пакет од 750 милиони евра макрофинансиска помош и пакет од 1,7 милијарди евра помош од Европската инвестициска банка.

4. Пандемијата која е во тек покажува на каков начин **ЕУ и Западниот Балкан заедно ги решаваат заедничките предизвици**. Оваа соработка вклучува **заедничка набавка и неограничен трговски тек на лична заштитна опрема**, осигурување на брз проток на основни стоки преку **зелени ленти** кои ги поврзуваат ЕУ и Западниот Балкан, набавка од ЕУ на материјал за тестирање со којшто да се проверува исправноста на тестовите за коронавирус во Западниот Балкан, а исто така и тесна соработка со соодветните здравствени органи.
5. Фактот дека **оваа поддршка и соработка далеку надминува сè што било кој друг партнер обезбедил** за регионот, заслужува јавно признание. ЕУ ја признава исто така вредната поддршка што Западниот Балкан им ја понуди на своите непосредни соседи и на самата Унија за време на пандемијата. Тоа е одраз на солидарноста и взаемната поддршка коишто се во темелите на ЕУ. Оваа соработка и координација треба да продолжи и во иднина, вклучително и во текот на фазата на излегување од постоечките мерки и закрепнување.
6. ЕУ и партнерите од Западниот Балкан ја споделуваат целта за мирна, силна, стабилна и обединета Европа, врз темелите на нашите историски, културни и географски врски и нашите взаемни политички, безбедносни и економски интереси. ЕУ е решена и понатаму да го **зацврсти својот ангажман** на сите рамништа, за да ја поткрепи политичката, економска и социјална трансформација на регионот, и го поздравува залагањето на **партнерите од Западниот Балкан да ги штитат европските вредности и принципи** и целосно и посветено да ги спроведуваат неопходните реформи. Зголемената помош од ЕУ ќе биде поврзана со видлив напредок во владеењето на правото и социјално-економските реформи, како и во почитувањето од страна на партнерите од Западниот Балкан на вредностите, правилата и стандардите на ЕУ.

7. ЕУ ја поздравува одлучната посветеност на партнерите од Западниот Балкан на **првенството на демократијата и владеењето на правото**, и посебно на **борбата со корупцијата и организираниот криминал, доброто управување**, како што и на **почитувањето на човековите права, родовата еднаквост и правата на припадниците на малцинства**. Водачите од Западниот Балкан треба да се погрижат основните вредности, демократските принципи и владеењето на правото строго да се почитуваат и спроведуваат, вклучително сè додека траат посебните и вонредни мерки за ограничување на пандемијата од корона вирус. Трансформацијата на општеството и ефикасното спроведување на реформите почиваат врз овие темели. Граѓанското општество и независните и плуралистички медиуми, како што и слободата на изразување и заштитата на новинарите играат клучна улога во процесот на демократизација.
8. Ќе ја зајакнеме нашата соработка во борбата со **дезинформацијата** и други **хибридни активности** кои потекнуваат највеќе од актери од трети држави што се обидуваат да ја поткопаат европската перспектива на регионот. Потребна е поблиска соработка во **градењето издржливост и кибербезбедноста**. **Стратегиската комуникација**, во овој поглед, е од суштинско значење.
9. ЕУ потполно го поддржува залагањето на партнерите од Западниот Балкан за инклузивна **регионална соработка** и зајакнувањето на **добрососедските односи**, вклучително и со државите членки на ЕУ. Во тој поглед, и понатаму е важно билатералните договори да се спроведуваат со добра волја и видливи резултати, вклучително Преспанскиот договор со Грција и Договорот за добрососедски односи со Бугарија. Понатамошни и одлучни напори треба да се посветат на **помирувањето** и регионалната стабилност, како што и на пронаоѓањето и спроведувањето, во согласност со меѓународното право и воспоставените принципи — вклучително и со Спогодбата за прашањата за сукцесија — на конечни, инклузивни и обврзувачки решенија за **билатералните спорови и проблеми** меѓу партнерите чијшто корен лежи во наследството од минатото. Го поздравуваме неодамнешното назначување на **специјалниот претставник на ЕУ** за дијалогот меѓу Белград и Приштина и други регионални прашања во Западниот Балкан.

10. Тесната соработка на Западниот Балкан во рамките на постојните регионални структури ја покажала својата вредност во соочувањето со кризата од КОВИД-19. ЕУ ќе продолжи да ја поддржува таквата **инклузивна регионална соработка** и ги повикува водачите од Западниот Балкан потполно да го искористат потенцијалот за таа регионална соработка, со што ќе се олесни економското закрепнување по кризата. За ова е неопходно целиот регион да се посвети одлучно на понатамошното продлабочување на регионалната економска интеграција врз темелите на правилата и стандардите на ЕУ, за на тој начин регионот и неговите претпријатија да се приближат до внатрешниот пазар на ЕУ. Развивањето на оваа димензија, вклучително преку **Регионалната економска област (РЕО)**, може да помогне регионот да постане попривлечен за инвестиции.
11. Откако ќе бидат укинати непосредните мерки за ограничување на пандемијата од КОВИД-19, ќе следи нова фаза на **тесна соработка, за да се справиме со значителното социјално-економско влијание на кризата**. На основа на комуникацијата од 29 април, Европската комисија се поканува да претстави **солиден економски и инвестициски план** за регионот, чијашто цел ќе биде да се даде **поттик на економиите**, притоа подобрувајќи ја нивната **конкурентност**, за да се поврзат тие подобро во рамките на регионот, како и со ЕУ. Инвестициите се од најголемо значење, за да се поттикне долгорочното закрепнување на регионот и да се поткрепат неопходните реформи за неговото понатамошно напредување на европскиот пат и за надминување разликите преку побрзо донесување корист за регионот. Западниот Балкан треба да се трансформира во **пазарни економии што функционираат** и се во состојба целосно да се поврзат со единствениот пазар на ЕУ, да создаваат работни места и можности за претприемништво, да ја подобруваат климата за бизнис и инвестиции и да го унапредуваат владеењето на правото. Во ова настојување, важна улога треба да добие приопштувањето на регионот кон амбициите на ЕУ во однос на **климата** — во согласност со Париската спогодба за климата, како што и промовирањето на Зелената агенда за Западниот Балкан, унапредувањето на дигиталната економија и зајакнувањето на **поврзаноста** во сите нејзини димензии: во транспортот, енергијата, дигитализацијата и меѓу луѓето, вклучувајќи ги туризмот и културата. Неопходно е исто така да се обрати повеќе внимание на **социјалниот развој**, и поконкретно на мерките во областа на здравството, образованието, социјалната политика и создавањето на нови **можности за младите**.

12. Пред ЕУ и Западниот Балкан стојат голем број заеднички **предизвици во однос на безбедноста** коишто бараат координирани индивидуални и колективни дејства. Се согласуваме да ја унапредиме поодлучно и посистематично нашата соработка во однос на основни безбедносни прашања, вклучително на **оперативно ниво**. Партнерите се заложуваат за тоа да ги дополнат овие напори, со тоа што ќе развијат инклузивни инструменти за соработка во рамките на Западниот Балкан, користејќи, доколку е релевантно, алатки и рамки од ЕУ.
13. Посебно внимание бараат спречувањето и спротивставувањето на **тероризмот и екстремизмот**, вклучувајќи го финансирањето, радикализацијата и враќањето на странски терористички борци.
14. ЕУ и партнерите од Западниот Балкан признаваат дека резултатите во борбата со **корупцијата и организираниот криминал** се од суштинска важност за политичката и социјално-економска трансформација на регионот и за регионалната стабилност и безбедност, коишто се во најдобар интерес за нивните народи. Во овие области се неопходни поцврсти напори и солидни достигнувања, во надградба на значајните резултати кои беа постигнати преку активности со финансирање од ИПА.
15. Партнерите од Западниот Балкан, во соработка со ЕУ и помеѓу себе, ќе продолжат да преземаат решителни мерки против **трговијата со луѓе, одгледувањето на растенија за производство на дрога, перењето пари и криумчарењето на луѓе и дрога**. **Борбата со недозволената трговија со оружје** е одличен пример за тоа како, кога заедно работиме за остварување на една заедничка цел, можеме да ја зајакнеме нашата безбедност.
16. Нашата соработка за справување со **миграциските предизвици**, вклучително и со борбата со криумчарењето на мигранти, ја докажала својата вредност и понатаму ќе се развива и ќе профитира од алатки како соработката со Фронтекс, Европската канцеларија за поддршка на азил и Европол. Останатите спогодби за статусот со Фронтекс треба да бидат склучени без одлагање. ЕУ ќе продолжи да го поддржува подобрувањето на капацитетот за прием во Западниот Балкан.
17. **Енергетската безбедност**, вклучително **диверзификацијата** на енергетските извори и траси, треба да биде приоритет.

18. ЕУ го поздравува придонесот на партнерите од Западниот Балкан кон нејзините мисии и операции. Таа очекува понатамошно продлабочување на соработката во областа на **Заедничката надворешна и безбедносна политика (ЗНБП)** и повторно ги повикува сите партнери за напредок кон **потполно усогласување** со позициите на ЕУ во надворешната политика, највеќе во случаевите кога се во прашање важни заеднички интереси, и за постапување во склад со тоа.
  19. За понатамошното унапредување на нашите заеднички интереси, водачите на ЕУ изразуваат готовност за **заживување на политичкиот дијалог** помеѓу ЕУ и Западниот Балкан, вклучително редовно на високо ниво.
  20. Го поздравуваме фактот дека нашите партнери од Западниот Балкан се придружуваат кон горенаведените точки.
-